

"INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2025"

TALABALAR SHAXSINING SHAKILLANISHIDA PEDAGOGIKANING O'RNI VA AHAMIYATI

Xamrayeva Umida Normamatovna

*Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch Davlat Universiteti Pedagogika va psixologiya kafedrası
o'qituvchisi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada talabalarining shaxs sifatida kamol topishida pedagogika fanining o'rni, ta'lim jarayonida o'qituvchi va talaba o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning ahamiyati, shuningdek, zamonaviy ta'lim yondashuvlari asosida talaba shaxsini rivojlantirish masalalari yoritilgan. Maqola yoshlarning ma'naviy, intellektual va ijtimoiy barkamolligini ta'minlashda pedagogik jarayonning samaradorligini oshirish yo'llarini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: pedagogika, talaba, ta'lim, tarbiya, shaxs, innovatsion ta'lim, metodika.

Annotation: This article explores the role of pedagogy in the development of students as individuals, emphasizing the importance of teacher-student relationships and modern educational approaches in personal growth. It highlights the ways to enhance the efficiency of the pedagogical process in ensuring the spiritual, intellectual, and social development of young people.

Keywords: pedagogy, student, education, upbringing, personality, innovative teaching, methodology.

Аннотация: В данной статье рассматривается роль педагогики в формировании личности студентов, значимость взаимоотношений между преподавателем и студентом, а также современные подходы к обучению. Показаны пути повышения эффективности педагогического процесса в обеспечении духовного, интеллектуального и социального развития молодежи.

Ключевые слова: педагогика, студент, образование, воспитание, личность, инновационное обучение, методика.

Pedagogika inson hayotining barcha bosqichlariga daxldor bo'lgan fan sifatida jamiyat taraqqiyotida beqiyos o'rin tutadi. Zero, har qanday jamiyatning rivoji, avvalo, uning fuqarolari — ayniqsa, yosh avlodning ma'naviy, intellektual va axloqiy barkamolligiga bog'liq. Shu bois ta'lim tizimi oldiga qo'yilayotgan eng muhim vazifalardan biri — har tomonlama yetuk, mustaqil fikrlovchi, innovatsion g'oyalarga ochiq bo'lgan, milliy qadriyatlarni chuqur anglaydigan yoshlarni tarbiyalashdan iborat. Bugungi kunda ta'lim tizimida olib borilayotgan islohotlar zamonaviy pedagogikaning yangi tamoyillari va yondashuvlarini talab etmoqda. Talabalar — jamiyatning intellektual salohiyatini belgilovchi asosiy kuch sifatida — ta'lim jarayonining markazida turadi. Ularning shaxs sifatida shakllanishi, dunyoqarashi, ijodkorlik qobiliyati va ijtimoiy faolligi pedagogik faoliyat samaradorligiga bevosita bog'liqdir. Shu bois pedagogika fanining mohiyatini, uning nazariy va amaliy asoslarini chuqur o'rganish talabalarining professional tayyorgarligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

"INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2025"

Ushbu maqolada ham pedagogika fanining maqsadlari, fanning nazariy asoslari haqida soʻzlar yoritib berilgan. Pedagogika — bu insonni tarbiyalash, oʻqitish va rivojlantirish haqidagi fan boʻlib, uning markazida shaxsni har tomonlama kamol toptirish masalasi turadi.

Pedagogik jarayonning bosh maqsadi — talabalarda mustaqil fikrlash, masʼuliyat, axloqiy qadriyatlar va ijtimoiy faollikni shakllantirishdir. Talaba shaxsining rivojlanishida muhim hisoblangan manbalardan biri oʻqituvchining roli hisoblanadi.

Oʻqituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki shaxsiy namunasi bilan talabani ilhomlantiruvchi, uni hayotga tayyorlovchi yetakchi hisoblanadi. Oʻqituvchi va talaba oʻrtasidagi samimiy munosabat oʻquv jarayonining samaradorligini oshiradi. Oʻqituvchi talabaga individual yondashuv asosida pedagogik qoʻllab-quvvatlashni koʻrsata bilishi lozim. Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya davrida taʼlim tizimi jamiyat taraqqiyotining eng muhim omillaridan biriga aylanmoqda.

Dunyo boʻylab kechayotgan ilm-fan, texnika va texnologiyalardagi tezkor oʻzgarishlar inson kapitalini shakllantirishda yangicha pedagogik yondashuvlarni talab qilmoqda. Shu nuqtayi nazardan, pedagogika fani nafaqat oʻqitish jarayonining nazariy asoslarini oʻrganadi, balki shaxsning har tomonlama rivojlanishini taʼminlovchi kompleks ijtimoiy-madaniy tizim sifatida ham eʼtirof etiladi. Taʼlim tizimining asosiy ishtirokchisi — talaba boʻlib, u kelajak jamiyatining bunyodkori, yangilik yaratuvchi va milliy qadriyatlarni asrab-avaylovchi shaxs sifatida shakllanadi.

Shuning uchun talaba shaxsining intellektual, maʼnaviy va ijtimoiy barkamolligini taʼminlash pedagogika fanining asosiy maqsadlaridan biridir. Oʻzbekiston Respublikasida soʻnggi yillarda taʼlim-tarbiya tizimini modernizatsiya qilish, innovatsion yondashuvlarni joriy etish va taʼlim sifatini xalqaro mezonlarga moslashtirish borasida keng koʻlamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu jarayonda pedagogik fikrlash madaniyatini shakllantirish, shaxsga yoʻnaltirilgan taʼlim tamoyillarini kuchaytirish alohida ahamiyat kasb etmoqda. Talabalarning shaxs sifatida shakllanishi, ularning oʻquv-biluv faoliyati, mustaqil fikrlash, ijtimoiy faollik va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda pedagogik jarayonning samarali tashkil etilishi muhim oʻrin tutadi.

Zero, taʼlim jarayonida oʻqituvchi va talaba oʻrtasidagi muloqot, hamkorlik, oʻzaro hurmat va ishonch muhitining yaratilishi oʻquv faoliyatining muvaffaqiyatini belgilaydi. Pedagogika fani ana shunday murakkab jarayonni — shaxsni oʻqitish, tarbiyalash, rivojlantirish va ijtimoiylashuv mexanizmlarini oʻrganadi. Ayniqsa, zamonaviy pedagogika nazariyalarida konstruktivistik yondashuv, kompetensiyaga asoslangan taʼlim, innovatsion texnologiyalar va interfaol metodlar asosiy oʻrin egallamoqda. Bu esa talabaning faolligini oshirish, uni taʼlim jarayonining passiv ishtirokchisidan faol subʼyektiga aylantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, pedagogika fanining amaliy yoʻnalishlari bugungi kunda yoshlarning maʼnaviy immunitetini kuchaytirish, ularni milliy gʻoya va vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, mustaqil fikrlovchi, tashabbuskor va masʼuliyatli fuqarolarni voyaga yetkazishga qaratilgan. Bu borada oʻqituvchining shaxsiy namunasi, pedagogik mahorati, psixologik tayyorgarligi va metodik kompetensiyasi hal qiluvchi omil hisoblanadi. Shunday qilib, ushbu maqola

"INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2025"

talabalarning shaxs sifatida kamol topishida pedagogika fanining o'rni va ahamiyatini yoritishga, shuningdek, zamonaviy ta'lim yondashuvlari asosida pedagogik jarayonning samaradorligini oshirish yo'llarini tahlil etishga bag'ishlanadi. Xulosa qilib aytganda, pedagogika fani talabalarning shaxs sifatida shakllanishida muhim o'rin tutadi.

Ta'lim jarayonida o'qituvchining innovatsion yondashuvi, individual ishlash uslublari va tarbiyaviy faoliyati orqali talabalarning intellektual, axloqiy va ijtimoiy rivojlanishi ta'minlanadi.

Kelajakda har bir pedagog zamonaviy yondashuvlarni puxta egallab, ta'lim sifatini oshirishga o'z hissasini qo'shishi zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdullaeva, M. (2023). Pedagogika nazariyasi va amaliyoti. Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti nashriyoti.
2. Hasanov, B. (2022). Zamonaviy ta'lim texnologiyalari. Toshkent: Fan va texnologiya.
3. Karimova, D. (2021). "Talaba shaxsining rivojlanishida o'qituvchi faoliyatining ahamiyati". Pedagogika va psixologiya jurnali, №4.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori, 2022-yil 5-mart.
5. Vygotskiy, L.S. (1984). Pedagogicheskaya psixologiya. Moskva: Pedagogika.
6. Abdullaeva, M. (2023). Pedagogika nazariyasi va amaliyoti. Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti nashriyoti.
7. Hasanov, B. (2022). Zamonaviy ta'lim texnologiyalari. Toshkent: Fan va texnologiya.
8. Karimova, D. (2021). "Talaba shaxsining rivojlanishida o'qituvchi faoliyatining ahamiyati". Pedagogika va psixologiya jurnali, №4.
9. To'raeva, M., & O'razboeva, G. (2020). Pedagogika asoslari. Toshkent: Istiqlol nashriyoti